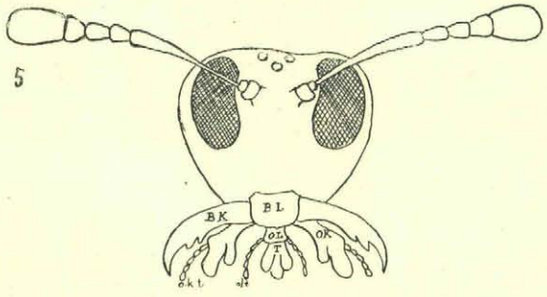
De Levende Natuur 9 (8):161-163 (1904)

verder en maakt de verwonding wat grooter. Op deze manier ontstaat eene ringvormige insnijding rondom den tak; zelfs vond ik eens een geval, waarbij de verwonding in schroeflijn driemaal om den tak liep.

Het voor de hand liggende gevolg van deze verwonding is, dat de tak al het gevormde voedsel zelf moet houden. In gewone omstandigheden had hij ook zijn aandeel moeten leveren voor het onder-

Kop van Bladwesp (half schematisch).
BL = bovenlip, BK = bovenkaken, OK = onderkaken,
okt = onderkaak-stasters, OL = onderlip,
olt = onderlip-stasters, T = tong.

houd van stam en wortels; maar nu is hij daarvoor in de absolute onmogelijkheid. Daar het houtgedeelte van den vaatbundel niet vernield is en het spinthout evenmin, zoo dit ten minste al aanwezig is, kan de opwaartsche stroom van bodemvocht en daarin opgenomen voedingszouten ongehinderd doorgaan.

Hier hebben we dus een geval, dat een individu (de tak) zich moet verrijken ten koste van de gemeenschap (den boom). Of de boomkweekers het kunstje van de bladwespen hebben afgezien, weet ik niet; maar met succes passen zij de ringvormige insnijding toe op leiboomen, waarvan de eene tak bij den andere achterblijft.

En nu de eigenaardige ring die op de plaats der verwonding ontstaat: dat is callus, een indifferent weefsel, dat bij verwonding ontstaat, en dat zich later kan differentieeren, al naar gelang van de functie die er van wordt gevergd.

Zoo zal mettertijd de verbroken communicatie in onzen tak weer worden hersteld, al blijft de verwonding ook nog jaren zichtbaar.

De aanwezigheid van zooveel voedsel is bovendien oorzaak geweest, dat knop a, die waarschijnlijk toch al de krachtigste was, reeds in het eerste jaar is uitgeloopen.

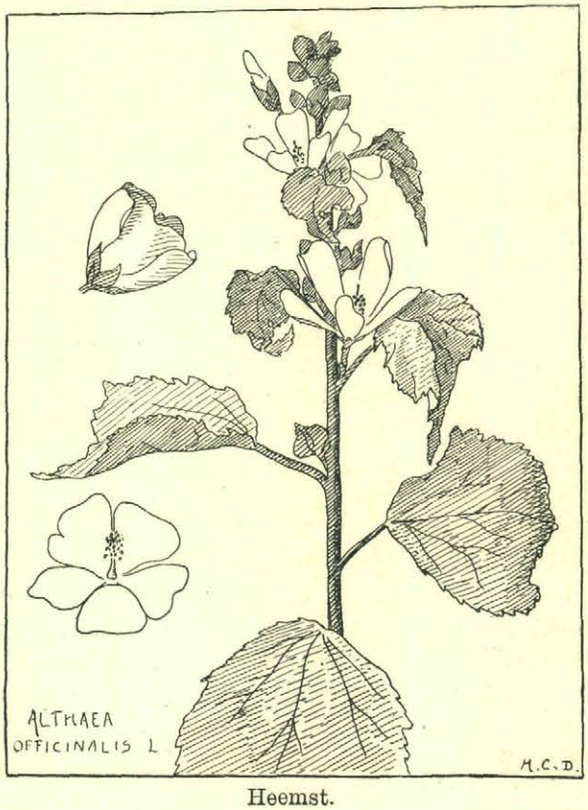
Onmiddellijk daaronder zien we een plekje, waar de bladwesp een oogenblik aan den gang is geweest; rondom dit wondje is ook weer callusvorming ingetreden.

Nu zullen sommigen misschien de vraag stellen, of dit nu dier- dan wel plantkunde is? Die vraag zelve is dan al het bewijs, dat beide vormen, waarin het leven zich openbaart, niet van elkaar te scheiden zijn. En daarom zullen we dan ook niet eens trachten het antwoord te geven, en eenvoudig „het goede nemen, waar we het vinden".

B. Boon.

VOGELS OP ZEEBURG.

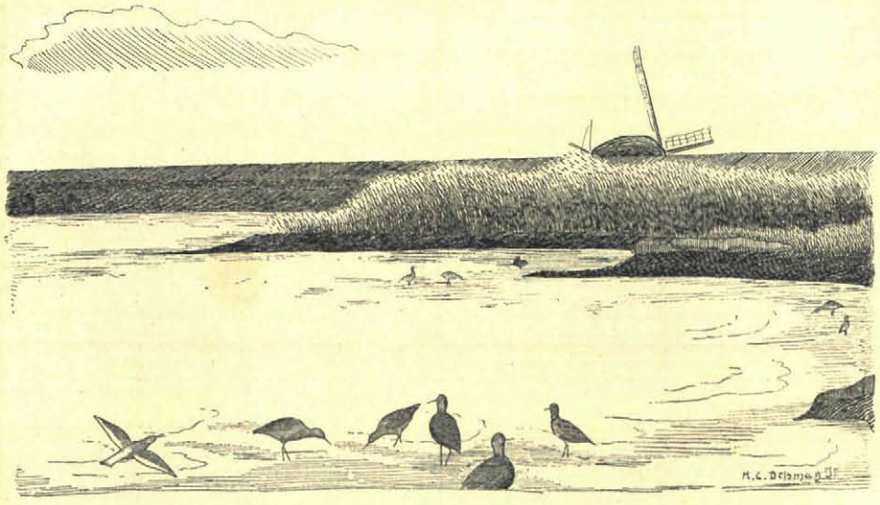
Een jaar of wat hadden we met zijn beidjes aan vogels gedaan en de lijst der door ons waargenomen soorten, die in dien tijd gestadig aangegroeid was, begon al aardig de honderd te naderen, toen er een periode van stilstand intrad. De vogels van 't park, van 't bosch, van de heide, van de duinen, van 't rietland, we kenden ze zoo langzamerhand alle en op onze talrijke excursies zagen we bijna geen nieuwe meer. Wat een Tantaluskwelling was het, zoo dicht bij dien mijlpaal op onze ornithologische loopbaan te zijn, en nu juist niet meer op te schieten! Doch op een gedenkwaardigen dag in Juli kwam de ommekeer. 's Nachts had het geonweerd, geregend en gestormd en toen ik 's morgens vroeg wakker werd, rommelde de donder nog in de verte en donkere wolken dekten den hemel. Van de excursie, die we dien dag juist hadden willen maken — waarheen weet ik niet meer — kwam nu natuurlijk niets en omdat we toch niet veel zin hadden, thuis te blijven, besloten we, toen het

Heemst.

De Levende Natuur 9 (8):161-163 (1904)

wat opklaarde, maar eens naar Zeeburg te sukkelen, zonder hoop, dat we er heel veel zouden zien. Hoe vaak waren we er al niet heen geweest en, och, je vond er ook wel aardige dingen, zooals armeria, triglochin, cochlearia, salicormia en heemst, ringslangen en hagedisjes, en zoo meer, maar vogels... ja, als je voorbij Zomerlust op den kleiïgen dijk liep, dan zag je boven de buitendijksche landen wel eens een vlucht kleine, lichtgewiekte vogeltjes heen en weer schermen, maar welke soort dat nu was, daar kwam je toch nooit achter, daarvoor waren ze veel te vlug en te schuw, en dan: al dat goedje lijkt op elkaar als een droppel water op den anderen, zoodat ze onmogelijk uit elkaar te houden zijn. Met deze en dergelijke weinig opwekkende bespiegelingen hielden we ons bezig op den langen, rechten Zeeburgerdijk. En toch was er nog een klein vonkje hoop in ons: je kon toch nooit weten, na zoo'n storm...

Het overstroomende Buitenland.

En we hadden geluk ditmaal. Langs het Gemeenlandshuis, in welks tuin zich de koekoek nog hooren liet, en de villa Zomerlust bereikten we den Diemerbuitenpolder, een soort van kwelder, gebruikt als grasland, en zagen, daar aangekomen, dat het lage dijkje, dat dezen omgeeft, den drang van 't Zuider zeewater niet had kunnen weerstaan en dat 't land gedeeltelijk onder water geloopen was. Groote watervlakten weerspiegelden den witten wolkenhemel, hier en daar onderbroken door donkere strooken land, die wat hooger lagen dan 't overige. En langs en in die plassen wemelde het van vogels. We wierpen dus, zooals een rechtgeaard natuurliefhebber betaamt, een minachtenden blik op 't traditioneele bordje met „Verboden toegang" (hier trouwens al heel onschadelijk) en liepen 't dijkje op, dat aan weerszijden met hoog riet bezet is. Die laatste omstandigheid kwam ons goed te pas, daar zij ons in staat stelde om, op Indianenwijze, achter elkaar gebukt voorwaarts sluipende, een der grootste watervlakken tot op zeer korten afstand te naderen en ons vervolgens achter het riet te installeeren. Wie naar Zeeburg wil, om vogels te zien, moet, zooals we wél merkten, ten eerste zijn oudste plunje aantrekken, opdat zijn pak niet door de vettige zeeklei bedorven wordt, en liefst waterdichte laarzen hebben; en dan moet hij verder goed kunnen kruipen en sluipen, slootje springen en minstens een minuut of tien lang in een moeilijke, gebukte houding doodstil kunnen zitten, totdat schouders en rug er pijn van doen. Dat ziet er dus niet erg aanlokkelijk uit, zult gij zeggen; doch een vogelliefhebber moet zich nu eenmaal meer opofferingen getroosten dan een botanist, die de bloemen langs den weg maar voor 't afplukken heeft, en wie er wat moeite voor over heeft, wordt dan ook rijkelijk beloond.

Daar zaten we dus achter de riethaag met de vogelrijke plas voor ons. Aan de randen liepen bedrijvig en vroolijk fluitend pleviertjes af en aan. Erg op hun plaats waren die hier nu niet bepaald, want 't zijn echte strandvogeltjes, wier kleur zoo volkomen met die van 't zeezand overeenkomt, dat ge vaak bang zijt, ze uit 't oog te verliezen, als ze, hun kleine pootjes ongelooflijk snel bewegend, als het ware voortrollen over 't vlakke strand. Gewone wandelaars krijgen ze daar dan ook bijna in 't geheel niet te zien. Doch hier, op den vochtigen, kalen grasgrond hielp de schutkleur hen al bitter weinig en we konden ze in hun lichtgekleurde pakjes, waartegen de twee zwarte vlekjes op de schouders zoo eigenaardig afsteken, mooi waarnemen. 't Waren meest gewone strandpleviertjes (Aegialites alexandrinus), doch ook reeds enkele bontbekpleviertjes (A. hiaticula), die zeker aan onze kust gebroed hadden, liepen er tusschen door. Een meer karakteristieke naam voor de laatsten zou zeker zwartborstpleviertjes zijn, want terwijl bij de eersten de borst gewoon lichtgekleurd is, bevindt zich daar bij de laatsten een overdwarsche, pikzwarte vlek, net alsof een fleschje Oostindische inkt erover gevallen was en 't teere pakje bedorven had. Doch neen, bedorven is 't er niet door, want 't staat ons vogeltje bepaald heel netjes. En dat pleviertjes nog al aan 't uiterlijk hechten, leeren ons ook hun nestjes, die ze zoo mooi met schelpen versieren: ze zijn niet tevreden met een eenvoudig kuiltje in 't zand, zooals de andere strandvogels.

Een alleraardigst peulebroekje van een steltloopertje wandelde deftig op zijn hooge pootjes vlak voor

De Levende Natuur 9 (8):161-163 (1904)

ons heen en weer. Het lijfje was nauwelijks zoo groot als dat van een musch, 't kopje niet grooter dan dat van een roodborstje. 't Was blijkbaar een strandloopertje en wel, zooals bleek uit 't feit, dat de donkere vlekjes, waarmee de borst bezaaid was, naar beneden overgingen in een zwarte onderzijde, de kleine bonte strandlooper (Pelidna alpina Schinzii), de eenige die in ons land, hoewel in klein getal, broedt. De andere soorten arriveeren hier alle pas later, in Augustus en September. Doch ook grootere loopvogels stapten in en langs 't water rond, meest tureluren en ook kemphaantjes. Bij de laatste was geen spoor van de mooie kraag te zien, die de volwassen mannetjes in het voorjaar siert; 't waren ook meest wijfjes of jonge dieren, die er maar zeer eenvoudigjes en sobertjes uitzien en 't, wat hun uiterlijk betreft, geheel van de tureluurs verliezen, met wie ze in vorm en grootte vrijwel overeenkomen. Aan de meeste lezers van *De Levende Natuur* zal 't wel bekend zijn, dat de kemphaantjes in 't voorjaar spiegelgevechten arrangeeren, een eigenaardigheid waaraan ze hun naam ontleenen. Toch zullen misschien slechts weinigen wel eens zoo'n gevecht — op behoorlijken afstand natuurlijk — bijgewoond hebben en in 't begin van mijn ornithologischen loopbaan dacht ik ook niet, dat mij dat gelukje zoo spoedig en nog wel onder den rook onzer hoofdstad tebeurt zou vallen. 't Was namelijk toen we van een excursietje naar de moerasjes van 't Karnemelksch Gat terugkeerden langs 't smalle weggetje, dat Koenemolen met Amstelveenschen Weg verbindt. Over ons hoofd kwam een troepje vogeltjes voorbijvliegen, die we niet dadelijk thuis konden brengen. De kragen toch zijn bij 't vliegen neergelegd en slecht te zien. Doch spoedig streken ze neer in 't weiland aan den kant van Amsterdam — door den kijker zagen we nu duidelijk de kragen — en 't spiegelgevecht ving aan. Levensgevaarlijk is dit echter niet voor de strijdende partijen — de wijfjes vormen 't publiek - want de snavels zijn zacht en stomp en de dikke met wratjes bedekte aangezichtshuid en 't dichte veerenkleed om den kop breken de kracht der snavelhouwen. Later hebben we nog meer dan eens in de landen tusschen Nieuwe Meer en Amstelveenschen Weg groote troepen kemphaantjes waargenomen. In deze streek zijn voor Amsterdammers nog heel aardige dingen te zien, doch daarover misschien 't volgende jaar meer.

't Doodstille zitten begon nu toch vermoeiend te worden en we stonden op. „Tjulululululu", 't leek wel of de tureluurs vermoord werden, zoo'n lawaai maakten ze bij 't opvliegen. 't Zijn vreeselijk zenuwachtige vogels, die, als ze eenmaal geschrokken zijn, nog wel een minuut of tien doortureluren en maar voortdurend rondvliegen. Ze stooten hierbij tenslotte een kort, éénlettergrepig tju-geluid uit, slaan daarbij de snavels krachtig op elkaar en bewegen de vleugels op de maat; net zoo lang vliegen ze zoo boven ons hoofd rond, totdat 't kalmeerend en welluidend „ululu"; waarmee hun niet geschrokken soortgenooten uit de verte antwoorden, hen tot bedaren gebracht heeft. Aan de witte achterranden van de vleugels en den witten achterrug en staart zijn de vliegende tureluurs dadelijk te herkennen van de kemphaantjes, die van boven geheel eenstemmig gekleurd zijn en ook korter snavel hebben, terwijl bovendien de pooten bij de eerste rood, bij de laatste donkerder gekleurd zijn. De kemphaantjes maken lang niet zooveel leven als de tureluurs, bedaard zweven er een paar heen en weer boven ons hoofd en laten geen ander geluid hooren dan een nauwelijks hoorbaar kàràrà, kàràrà, dat van een heel anderen kant en van heel ver schijnt te komen. 't Zijn goede buiksprekers, die kemphaantjes.

M. C. Delsman.

(Wordt vervolgd).

VAN BUNZINGS, WEZELS EN HERMELIJNEN.

(Herinneringen).

(Vervolg van blz. 134.)

Een bekend opzetter van vogels en kleine zoogdieren in Haarlem vertelde mij, dat hij getuige was geweest van een strijd tusschen een hermelijn en een jachthond bij den Aerdenhout meen ik. Een jager jaagde daar met zijn hond en deze kreeg een hermelijn in het oog en volgde dien. Hij haalde hem in, doch de hermelijn wist zich op den nek van den hond te slingeren en vast te klemmen.

De hond schudde met den kop, doch 't hielp niet. De bespringer had den halsader te pakken. Vreeselijk ging al gauw de hond te keer; hij sprong, hij kroop, hij buitelde, rolde, niets hielp; het beest schreeuwde als dol. De jager met de hand aan den trekker, durfde niet schieten; de kans zijn hond dood te schieten, was grooter dan zijn doel te treffen.

Zoo duurde die vreeselijke kampstrijd meer dan anderhalf uur, waarna de hond moest bezwijken. Dat wil dus nog al wat zeggen.

Hoofdzakelijk nachtdieren zijnde, vertoonen ze zich ook niet zelden over dag, vooral als het zonnetje schijnt. Zoover mijn ondervinding strekt, nemen ze niet zoo vaak hun intrek in stallen en schuren als de bunzing. De zelfde geheimzinnigheid ligt over hun levenswijze verspreid.